

Vallfoder

Vad betyder tidigt skördat vallfoder?

Tidig vallskörd på Götala.

Ett tidigt skördat vallfoder med hög smältbarhet och lågt fiberinnehåll ger avsevärt högre konsumtion hos dräktiga och digivande tackor än ett sent skördat vallfoder med låg smältbarhet och högt fiberinnehåll. Det medför också mindre vikt- och hullnedgång hos tackorna under dräktighet och digivning, en högre lamm tillväxt och mindre åtgång av lammkraftfoder.

Tackor under sen dräktighet och digivning har ett ökande behov av energi från fodret för att tillmötesgå de krav som ett växande foster har under dräktigheten och som ett diande lamm har under digivningsperioden. För att undvika alltför stora kraftfodergivor är det viktigt att tackorna

får i sig stora mängder grovfoder av god kvalitet. Skördetidpunkten för vallen är avgörande för vallens energiinnehåll och därmed för tackornas energikonsumtion. Ju mer energi som tackorna får i sig via fodret, ju mindre energi behöver de frigöra från sina kroppsvävnader, vilket leder till att tackorna tappar mindre i hull och i kroppsvikt.

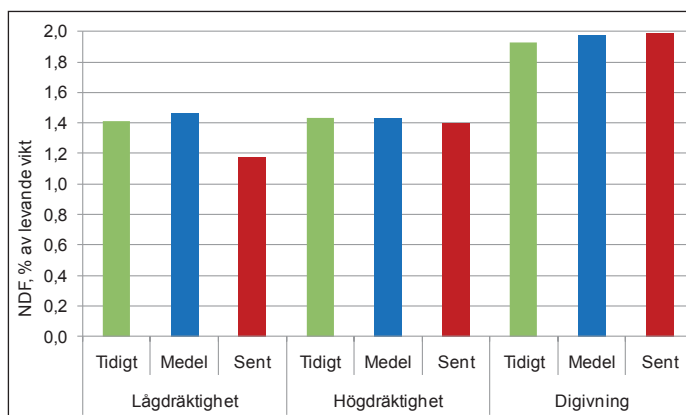
Genom ett projekt som genomfördes på Götala forskningsstation, SLU Skara ville vi ta reda på hur man genom att skörda vallgrödan vid olika tidpunkter under första skörden kan påverka konsumtion och hull hos dräktiga och digivande tackor samt tillväxten hos deras lamm vid intensiv lammproduktion med vinterfödda lamm.

Korsningstackor av finull/dorset

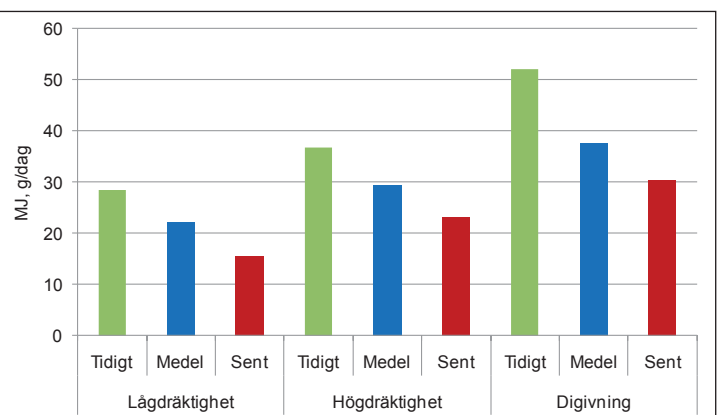
betäckta med texelbagge och dräktiga med två lamm ingick i försöket på Götala forskningsstation 2006-2007. Sex individualutfodrade tackor i varje grupp, utfodrade med tidigt, medel och sent skördat gräsenilage ingick i studien. Alla tackor fick 0,8 kg färdigfoder. Lammen hölls i samma box som sin mor fram till avvänjning och fick fri tillgång till lammkraftfoder i lammkammare. Försöket pågick från sex veckor före lamning till avvänjning, som gjordes 48 dagar efter lamning.

Det tidigt skördade gräsenilage hade ett högt energiinnehåll 11,7 MJ/kg ts. Med senare skördetidpunkt minskade energiinnehållet med 0,9 MJ och 1,5 MJ/kg ts för medel respektive sent skördat ensilage. Samtidigt ökade fiberinnehållet, NDF, från 472 till 620 respektive 665 g/kg ts för de tre skördetidpunkterna. Ts-halten i ensilage var 53 %.

Tackorna hade en hög ensilagekonsumtion. De tackor som fick det tidigt skördade ensilage konsumerade 2,5, 2,4 respektive 3,6 kg ts ensilage under sen lågdräktighet, högdräktighet och digivning. Motsvarande konsumtion för medeltidigt skördat ensilage var 2,1, 1,8 respektive 2,6 kg ts och för det sent skördade ensilage 1,6, 1,5 respektive 2,2 kg ts. Tackor som utfodrades med tidigt skördat ensilage fick inte lika stor vikt- och hullnedgång som tackor som utfodrades med medeltidigt och sent skördat ensilage. Konsumtionen av NDF var högre under digivningen än under dräktigheten (Figur 1). I och med att

Figur 1. Konsumtion av NDF i % av levande vikt.

Figur 2. Konsumtion av energi, MJ.

NDF är begränsande för konsumtionen får tackor i sig mer näring genom tidigt skördat ensilage än från senare skördat ensilage (Figur 2).

Den högre tillväxten hos lamm, som diade tackor utfodrade med tidigt skördat ensilage, visar på en högre mjölkavkastning hos tackor utfodrade med tidigt än med sent skördat ensilage, eftersom förbrukningen av kraftfoder var 29 % lägre för lamm från tackor utfodrade med tidigt jämfört med sent skördat ensilage (Figur 3). Den högre tillväxten hos lammen under digivningsperioden resulterade i en högre avvänjningsvikt (26 kg jämfört med 22 kg) hos lamm födda från tackor som åt tidigt skördat ensilage. Fastän kraftfoderåtgången hos lamm födda från tackor utfodrade med sent skördat ensilage var 2,4 kg större per lamm hade dessa lamm lägre tillväxt än lamm födda från tackor utfodrade med tidigt skördat ensilage.

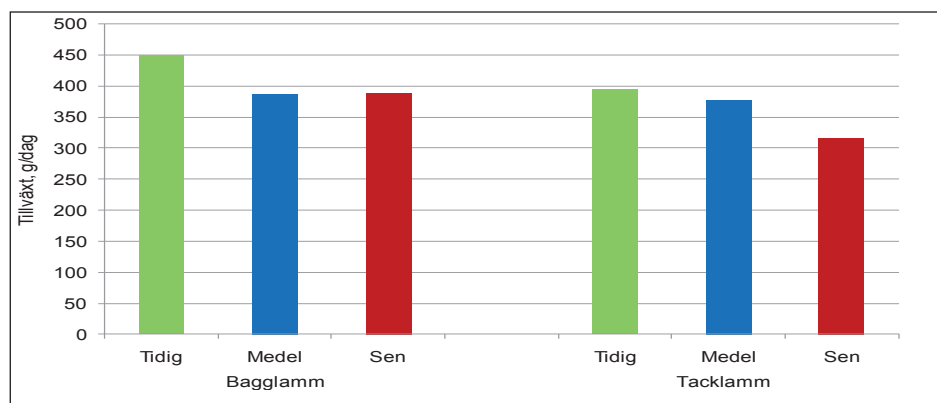
Resultat från stationsförsöket på Götala visar att tackor under sen dräktighet och digivning har en mycket hög kapacitet att konsumera stora mängder grovfoder. För att utnyttja denna förmåga maximalt hos djuren är det av största betydelse att skörda tidigt för att få ett energirikt vallfoder, som ger högre daglig tillväxt hos lammen under digivningen samtidigt som åtgången av lammkraftfoder blir lägre än vid senare skörd då vallfodret har ett lägre energiinnehåll. Då vallväxterna ökar i mognadsgrad, ökar innehållet av NDF (fiber), som även blir mindre smältbart vid senare mognad hos växten. Den svårsmälta fibern behöver längre tid i vommen för att brytas ner och utnyttjas av djuren, vilket leder till att vomfyllnadsgraden ökar, som begrän-

Vid en senare skördetidpunkt grovnar gräset och fåren orkar inte konsumera lika mycket näring.

Försöksstallet på Götala gör det möjligt att analysera de olika tackornas foderkonsumtion mycket noggrant.

Figur 3. Lammens tillväxt från födsel till avvänjning.

sar konsumtionsförmågan hos högdräktiga och digivande tackor.

Projektet är finansierat av Stiftelsen Lantbruksforskning, Stiftelsen Svensk Fårforskning och Agroväst.

Text: Annika Arnesson och Elisabet Nadeau, SLU Skara
 Jesper Eggseten, Länsstyrelsen Skara.
 Foto: Annika Arnesson

En fältdokumentation med ekonomiska beräkningar gjordes också på två fårgårdar med olika lamningstidpunkt. Resultat från denna kommer i Färskötsel nr 8.